

Enzo Fortunato

A čo keby sa František vrátil?

Svätec, ktorý sa neprestal
prihovárať srdcu tohto sveta

Preložil Jozef Kováčik

Úvod napísal Mons. Dávid B. Tencer, OFMCap.

www.obchod.nm.sk

Enzo Fortunato

E se tornasse Francesco?

© 2025, Edizioni San Paolo s.r.l.

Piazza Soncino, 5 - 20092

Cinisello Balsamo (MI) – ITALIA

www.edizionisanpaolo.it

© Vydavateľstvo Nové mesto, s. r. o., Bratislava, 2026

Translation © Jozef Kováčik 2026

knihy@nm.sk

ISBN 978-80-8307-026-4

Úvod

Milí priatelia,

hneď v úvode tejto útlej knižočky sa natíska jedno podozrivé slovo – fikcia. Žiaľ, toto slovo u nás nadobudlo prevažne negatívny charakter ako niečo, čo je nepravdivé alebo pri najmenšom nespoľahlivé, ba dokonca zavádzajúce a nebezpečné.

To je však len jedna strana mince. Tou druhou, ktorá nás v tomto zmysle zaujíma viac, je skutočnosť, že fikcia si nenárokujú pravdivosť v historickom alebo technickom kontexte, ale je krásna pravdou, ktorú v sebe nesie. Práve preto, lebo je to fikcia, relativizuje dôležitosť vonkajších faktov a zdôrazňuje pravdivosť, nemennosť a aktuálnosť tvrdenia, ktoré nesie ako posolstvo.

Mohlo by nám to priblížiť aj toto krátke rozprávanie. Skupina beduínov mala sprevádzať bohatého európskeho cestovateľa na ceste Saharou. Keď sa po celodennej ceste navečer zastavili, pripravili si biednu večeru a horúcu kávu. Potom sa uložili okolo ohňa v kruhu svojich tiav a najstarší z nich začali rozprávať. Cestovateľ počúval tieto čarovné príbehy z púšte a z času na čas sa naklonil k svojmu susedovi s otázkou: „Ty, a to sa naozaj stalo?“ Jeho sused to napokon nevydržal, vyviedol ho do tmy za tábor a tam sa ho ostro spýtal: „O čo ti ide!“ Cestovateľ na svoju obranu vyhlásil: „Chcel som len vedieť, či sa to naozaj stalo.“ A vtedy dostal od beduína lekciiu, ktorá môže byť veľmi užitočná aj pre nás: „Neviem, či sa to všetko stalo tak, ako to ten starec rozprával, ale neprehliadni tú nádhernú pravdu, ktorá z toho príbehu vyplýva!“ Každý, kto miluje rozprávky, povesti, príslovia a porekadlá, ľudové piesne, bájky a balady, vie presne, o čom hovorím.

Kniha, ktorú práve držíte v rukách, je písaná v tomto štýle. Nie, nenárokujú si byť učebnicou františkánskej histórie ani príručkou v zmysle otázok a odpovedí.

Autor Enzo Fortunato, OFMConv., ktorý je sám začlenený aj sľubmi do františkánskeho bratstva, sa podobá múdremu hospodárovi, ktorý „vynáša zo svojej pokladnice veci nové i staré“ (Mt 13, 52). Samozrejme, opiera sa aj o skutočné udalosti, príbehy a tvrdenia zo života svätého Františka, ale nie je ich otrokom. Snaží sa nájsť tú „evanjelióvu perlu“ (porov. Mt 13, 45-46), aby jej krása zažiarila ešte viac v novom svetle, z nového uhla pohľadu.

Kto sa do tejto knihy poctivo začíta, ten zistí, že Františkov odkaz je stále aktuálny, ako to napokon Cirkev vždy tvrdila a v neposlednom rade to neraz významným spôsobom zdôraznil aj milovaný pápež František.

Trápia vás otázky životného prostredia? Hrozíte sa ozbrojených konfliktov a bratovražedných vojen? Ani vám nedajú spať problémy biedy a hladu vo svete? Tiež máte zmiešané pocity, keď sa otvorí otázka imigrantov? Potom je táto knižka pre vás. Asi tam nenájdete vždy odpoveď, ktorú by ste očakávali, ale nájdete plno podnetov, ako by sme tento náš svet a spoločnosť mohli urobiť pohostinnejšími. Hľadajte pravdu, ktorá je nadčasová a ponúka riešenia prijateľné pre všetkých ľudí, ktorým nechýba dobrá vôľa.

Dávid B. Tencer, OFMCap.
reykjavický biskup

Fiktívny rozhovor s Františkom

František nie je múzejným exponátom ani statickou ikonou: je živým hlasom, nepokojom a svetlom. O jeho živote písali jeho spoločníci a životopisci, ale možno najlepším spôsobom, ako sa s ním stretnúť, je nechať ho prehovoriť tak, akoby sme dnes sedeli vedľa neho pod olivovníkom v Assisi. Rozprávali sa s ním, počúvali jeho hlas, vnímali jeho aktuálnosť. František, taký blízky, taký živý, taký ľudský, jednoducho svätec.

E. František, mám trochu bezočivú otázku. Je pravda, že si bol v mladosti tým, koho by sme dnes nazvali plejbojom?

F. Nemôžem to poprieť. Ako chlapec som miloval spev, zábavy, priateľov. Rád som bol stredom pozornosti, utrácal som bez rozmyslu, túlal som sa nočnými ulicami Assisi a smial som sa z plného hrdla. Bol som bezstarostný a márnivý, vždy som vyhľadával potlesk. Volali ma „kráľ osláv“ a ja som bol na to hrdý. Hľadal som pocty, slávu, úspech. V mojom vnútri sa však začal prejavovať nepokoj, ktorý nedokázal utíšiť nijaký smiech.

E. Kedy si si uvedomil, že ti taký život už nestačí?

F. Keď som zistil, že šťastie trvá len chvíľu a hneď pohasne. Po bitke pri Collestrade, keď ma zajali Perudžania, som sa zrazu ocitol bez masky. V tichu celý som pochopil, aká krehká bola moja existencia. Chorý a sklamaný som už nenachádzal radosť v tom, čo mi predtým prinášalo potešenie.

Po návrate do Assisi som sa zmenil. Priatelia ma aj naďalej vyhľadávali, no ja som už nebol taký ako predtým: už som sa toľko nesmiat, nepocitoval som predošlú ľahkosť. Niečo vnútri ma poháňalo, aby som sa díval ďalej. Začal som navštevovať miesta modlitby, vyhľadávať samotu, rozdávať chudobným všetko, čo som vlastnil.

E. Čo bolo pre teba prvým skutočným znakom obrátenia?

F. Určite stretnutie s malomocnými. Ako mladý som ich nemohol vystáť: už len pohľad na nich vo mne vyvolával odpor. Snažil som sa im za každú cenu vyhýbať. No jedného dňa, keď som sa preháňal na koni za hradbami Assisi, ocitol som sa zoči-voči jednému z nich. Nemal som silu utiecť. Zosadol som z koňa, objal som ho a pobožkal. To, čo mi predtým pripadalo horké, stalo sa sladkosťou pre dušu i telo. Nebol som to ja, kto si to vybral: bol to sám Pán, kto ma tam zaviedol. V tej chvíli som pochopil, že skutočná radosť pramení z lásky k tým, ktorých svet odmieta.

E. Hovorme o mieri. Naša doba je plná vojen a násilia. Čo by si povedal dnešným mocnárom?

F. Povedal by som, že mier nie je len slovo, ale život, ktorý treba žiť. Keď som sa počas križiackej výpravy preplavil cez more a šiel som za sultánom do Egypta, nemal som so sebou ani zbrane, ani štíty, len svoj hlas a evanjelium. Nešiel som tam, aby som niekoho súdil, chcel som sa stretnúť. Sultán ma prijal a jeden druhému sme sa pozreli do očí bez nenávisťi. Ja som ho neobrátil na vieru a on ma nezabil. Rešpektovali sme sa. To je cesta mieru: nie víťazstvo nad druhým, ale zistenie, že aj nepriateľ má tvár a dôstojnosť. Keby som sa dnes mohol prihovoriť vládcom tohto sveta, povedal by som im, že žiadne víťazstvo nestojí za krv chudobného a že jediná skutočná odvaha je slúžiť, nie vládnuť.

6.

STRETNUTIE S MALOMOCNÝM

Je to jediná epizóda zo života Františka, ktorá sa nenachádza vo veľkom farebnom filme fresky od Giotta v Hornej bazilike. Chýba klúčová epizóda: stretnutie s malomocným.

Zamyslite sa, aký rozruch toto stretnutie vyvolalo, dokonca až taký, že aj bratia sa zdráhali zaradiť ho medzi oficiálne príbehy o Františkovi. On sám o ňom hovorí vo svojom *Testamente*. Ten je, ako vieme, hlavným dokumentom, ktorý otvárame, aby sme spoznali poslednú vôľu toho, kto už nie je medzi nami. No a František vo svojom *Testamente* píše: „Pán dal mne, bratovi Františkovi, že som takto začal konať pokánie: kým som bol v hriechoch, zdalo sa mi príliš trpké čo i len pozrieť na malomocných. Sám Pán ma medzi nich zaviedol a ja som im preukázal milosrdenstvo.“

Skúsme si predstaviť túto scénu. Neobyčajnú scénu. František musí v prvom rade nájsť silu nielen vo svojom vnútri, ale aj v konfrontácii so samotnou štruktúrou mesta. Assisi bolo obklopené neprekonateľnými hradbami. Za nimi žili malomocní, vyvrheli, ktorí museli oznamovať svoju prítomnosť drevenou hrkálkou, zvukným dreveným nástrojom alebo zvončekom. Každý, kto počul ten zvuk, vzal nohy na plecia a utekal. Prečo? Lebo malomocní boli nákazliví. Ich koža sa rozpadávala na kúsky a v očiach sveta vzbudzovali odpor. Také bolo vtedajšie zmýšľanie.

František jazdil na koni. Prešiel za hradby. Počul zvuk hrkálky. Zosadol z koňa. Zložil si brnenie. Pozrel malomocnému do očí. A objal ho. Tak sa začala františkánska revolúcia.

František uskutočnil tri prevratné zmeny. Prvá: zosadol z koňa. Kto sedí na koni, ten sa cíti nadradený. Ak ste niekedy jazdili na koni, poznáte to: cítite sa ako boh, cítite sa slobodný, najmä ak idete rýchlo a ovládáte zviera. František sa však rozhodol zosadnúť. Vzdal sa privilegovanej

OBSAH

Úvod	5
Fiktívny rozhovor s Františkom	7
1. Neočakávané	19
2. Plejboj	21
3. Vo väzení	23
4. Čudák v uliciach	25
5. Sen	27
6. Stretnutie s malomocným	29
7. Opravár	31
8. Zrieknutie sa majetku	33
9. Habit	35
10. Prví spoločníci	37
11. Regula	39
12. Klára	41
13. Sandále	43
14. Kázanie vtákom	44
15. Odpustenie	47
16. Sultán	49
17. Stretnutie svätých	51
18. Betlehem z Greccia	53
19. Stigmy	55
20. Óda na život	57

21. Smrť.....	59
22. Diabol	61
23. Vlk z Gubbia	63
24. Dokonalá radosť.....	65
25. Pozdrav	67
26. Štyri požehnania	69
27. Revolúcie.....	71
28. Dve duše	73
29. Hrozno.....	75
30. Vízia a poslanie.....	77
31. A čo keby sa František vrátil?.....	79

Enzo Fortunato

A čo keby sa František vrátil?

Svätec, ktorý sa neprestal prihovárať srdcu tohto sveta

Z talianskeho originálu: *E se tornasse Francesco?*

Il Santo che parla ancora al cuore del mondo,

Edizioni San Paolo, Cinisello Balsamo (Miláno) 2025,

preložil Jozef Kováčik

Úvod napísal Mons. Dávid B. Tencer, OFMCap.

Obálku navrhol a spracoval Jozef Turlík

Graficky upravil Peter Blaho

Vydalo Vydavateľstvo Nové mesto, s. r. o.,

Cablková 10, 821 04 Bratislava, v roku 2026

ako svoju 212. publikáciu.

Editorka a zodpovedná redaktorka

Danka Jacečková

Prvé vydanie

84 strán

Z dodanej sadzby vytlačila tlačiareň

Alfa print, s.r.o.

www.obchod.nm.sk

knihy@nm.sk

ISBN 978-80-8307-026-4